THE UNITED REPUBLIC OF TANZANIA

NATIONAL EXAMINATIONS COUNCIL OF TANZANIA

CERTIFICATE OF SECONDARY EDUCATION EXAMINATION

015 **ELIMU YA DINI YA KIISLAMU**

(For Both School and Private Candidates)

Time : 3 : 30 Hours **ANSWERS** **Year : 2023**

Instructions

1. This paper consists of sections A, B and C.
2. Answer all questions in section A and B and **two** questions from section C.
3. Communication devices and any unauthorised materials are **not** allowed in the examination room.
4. Write your **Examination Number** on every page of your answer booklet(s).

maktaba.tetea.org
TETEA

Find this and other free resources at: https://maktaba.tetea.org

Prepared by Maria Marco for TETEA

1. Katika kipengele (i) – (x), chagua jibu sahihi kisha andika herufi yake katika kijitabu chako cha kujibia.

(i) Maana ya elimu kwa mujibu wa Uislamu inapatikana kwa kuzingatia jambo gani?

A. Alama za ufaulu katika vyeti

B. Uwezo wa kutambua mazingira

C. Aina ya ajira unayoweza kupata

D. Ufanisi na ubora wa kitendo

E. Uwezo wa kuchambua na kueleza

Jibu sahihi: D. Ufanisi na ubora wa kitendo.
Sababu: Uislamu hufafanua elimu kuwa ni ile inayoweza kuathiri maisha ya mtu na kuleta mabadiliko chanya katika matendo yake.

(ii) Allah amesema: "Haitokei misiba katika ardhi wala katika nafsi zenu ila imekwisha andikwa katika kitabu kabla hatujaumba. Kwa yakini hili ni sahihi kwa Allah". Aya hiyo inaeleza kuhusu i'tikadi gani ya Uislamu?

A. Upweke wa Allah (S.W)

B. Vitabu vya Allah (S.W)

C. Qadar ya Allah (S.W)

D. Mitume ya Allah (S.W)

E. Malaika wa Allah (S.W)

Jibu sahihi: C. Qadar ya Allah (S.W).
Sababu: Aya hii inathibitisha kuwa mambo yote hutokea kwa kadari ya Mwenyezi Mungu kwani yamekwishapangwa kabla ya kutokea.

(iii) Bwana Bakari anajizuia na vyakula vizuri, anavaa nguo chakavu na kuishi katika nyumba isiyo na sakafu, akiamini kuwa kufanya hivyo ni kujinyenyekea na kujikurubisha zaidi kwa Mungu. Bwana Bakari atakuwa amethiriwa na mfumo gani wa maisha?

A. Uislamu

B. Uyahudi

C. Ukristo

D. Umajusi

E. Utawa

Jibu sahihi: E. Utawa.

Sababu: Utawa ni mfumo wa maisha unaojulikana kwa kuishi maisha ya kujinyima na kujitenga, ambao si msingi wa maisha ya Kiislamu.

(iv) Ibada gani inaingia katika mifano ya Fiqh-Muamalaat kati ya ibada zifuatazo?

A. Sala

B. Mirathi

C. Zakat

D. Funga

E. Hija

Jibu sahihi: C. Zakat.

Sababu: Fiqh-Muamalaat inahusiana na masuala ya mali na mahusiano ya kijamii, ambapo Zakat ni mfano wa ibada hiyo.

(v) Jambo lipi ni lazima kutekelezwa katika mchakato wa kumuosha maiti?

A. Kumfunika shuka maiti gubigubi

B. Kuanza na kumuwekea maji udhu

C. Kutumia maji ya kisim a au mto

D. Kutumia kitanda kilichotobolewa

E. Kujizuia kuongea wakati wa kuosha

Jibu sahihi: C. Kutumia maji ya kisim a au mto.

Sababu: Maji ya kuoshea maiti lazima yawe maji ya twahara, mfano maji ya kisim a au mto.

(vi) Kwa nini Maquraysh walipinga kwa nguvu kubwa ujumbe wa Mtume Muhammad (S.A.W)?

A. Waliohofia kuharibika kwa maslahi yao ya kimaali

B. Walioogopa kuharibika kwa makanisa yao

C. Waliohofia mustakbali wa miungu yao ya sanamu

D. Waliohofia kupoteza ushawishi wa kuhudumia Qa'aba

E. Waliohofia kufukuzwa katika mji mtakatifu wa Makkah

Jibu sahihi: A. Waliohofia kuharibika kwa maslahi yao ya kimaali.

Sababu: Maquraysh walipinga kwa sababu Uislamu ulipingana na biashara zao haramu na maslahi yao ya kifedha.

(vii) Nabii gani alipokea majukumu ya ulinganiaji wa dini ya Allah (S.W) baada ya Yaaqub (A.S)?

A. Is-haq (A.S)

B. Musa (A.S)

C. Yusuf (A.S)

D. Il-yaas (A.S)

E. Idrisa (A.S)

Jibu sahihi: C. Yusuf (A.S).

Sababu: Nabii Yusuf (A.S) alipewa jukumu la kuendeleza dini baada ya baba yake Nabii Yaaqub (A.S).

(viii) Hoja gani inathibitisha usahihi wa Hadithi kwa kuangazia vigezo vya matini?

A. Wasimulizi wadhabitiifu

B. Wingi wa wasimulizi

C. Kuandikwa na Bukhari

D. Kuwepo kwenye vitabu sita

E. Kuwiana na mambo ya hakika

Jibu sahihi: E. Kuwiana na mambo ya hakika.

Sababu: Matini ya hadithi sahihi lazima iendane na Qur'an na mambo ya uhakika.

(ix) Qur'an imeshushwa kidogo kidogo kwa sababu mbalimbali zilizobayana isipokuwa?

A. Kuuthibitisha moyo wa Mtume (S.A.W)

B. Kuwapa nafasi wengine kuleta mfano wake

C. Kuwafanyia wepesi wa kufikia ujumbe wake

D. Waumini kupata wepesi wa kuihifadhi

E. Kufanyia wepesi katika uekelezaji wake

Jibu sahihi: B. Kuwapa nafasi wengine kuleta mfano wake.

Sababu: Qur'an ilishushwa kidogo kidogo kwa madhumuni ya kuwapa wepesi wa kuisoma, kuhifadhi na kuitekeleza, si kwa kuwapa nafasi wapinzani kuleta mfano wake.

(x) Miongoni mwa Nguzo tano za Uislamu, nguzo ya shahada inasisitiza jambo gani katika maisha ya muumini?

A. Kufanya kazi ya kuwatumikisha wengine.

B. Kuanza jambo na jina la Allah (S.W) na Mtume (S.A.W).

Find this and other free resources at: https://maktaba.tetea.org

Prepared by Maria Marco for TETEA

C. Hakuna nabi mwingine isipokuwa Muhammad (S.A.W).

D. Kutambua uwepo wa Mungu hapa Duniani.

E. Wajibu wa kumtii Allah (S.W) na Mtume (S.A.W).

Jibu sahihi: E. Wajibu wa kumtii Allah (S.W) na Mtume (S.A.W).
Sababu: Shahada inamaanisha kushuhudia kwamba hakuna Mungu apasaye kuabudiwa ila Allah na Muhammad ni Mtume wake, hivyo ni wajibu wa utiifu kwa wote wawili.

2. Oanisha nyakati mahsusi za Sala kulingana na mwenendo wa jua katika Orodha A na majina ya Sala zinazotekelezwa katika nyakati hizo katika Orodha B kisha andika herufi ya jibu sahihi kwa kila kipengele katika kijitabu chako cha kujibia.

Orodha A
(i) Kuanzia urefu wa kivuli unapokua sawa na kitu halisi hadi kivuli kinapokuwa mara dufu ya urefu wa kitu halisi.
(ii) Kuanzia mionzi ya jua inapobadilika na kuwa ya njano hadi usiku wa manane.
(iii) Baada ya jua kugeuka upande wa magharibi hadi pale urefu wa kivuli unapokuwa sawa na kitu halisi.
(iv) Kuanzia pale ambapo alama ya mstari mwepesi inapojitokeza upande wa mashariki hadi mwangaza unapoidhihiri.
(v) Kuanzia jua linapozama hadi pale mawingu mekundu yanapobadilika na kuwa ya njano.
(vi) Kuanzia jua kuchomoza kwa juu kiasi cha mita tatu hadi kabla ya jua kufika katikati.

Orodha B
A. Dhuha
B. Istiqa
C. Al-asr
D. Dhuhur
E. Al-fajir
F. Maghrib
G. Al-Ishaa
H. Qusuf

Majibu:
(i) C. Al-asr

(ii) G. Al-Ishaa

(iii) D. Dhuhur

(iv) E. Al-fajir

(v) F. Maghrib

(vi) A. Dhuha

3. Orodhesha tofauti sita baina ya malaika na wanadamu.

Malaika wameumbwa kwa nuru, wakati wanadamu wameumbwa kwa udongo.

Malaika hawana jinsia, wakati wanadamu wanayo jinsia ya kiume na kike.

Malaika hawali wala hawanywi, lakini wanadamu wanakula na kunywa ili kuendeleza maisha.

Malaika hawana matamanio ya kimwili, lakini wanadamu wana matamanio na hisia mbalimbali.

Malaika hawaasi wala hawakosei amri za Mwenyezi Mungu, lakini wanadamu huweza kuasi na kufanya makosa.

Malaika hawafi, ila wanadamu hufa na kuzikwa.

4. (a) Kwa kutumia hoja tatu, bainisha udhaifu wa madai kuwa Mahari inashusha hadhi ya mwanamke.

Mahari si bei ya mwanamke bali ni heshima na zawadi kutoka kwa mume kumthamini mke wake.

Mahari huonesha uwajibikaji na nia ya dhati ya mume kuanzisha familia kwa mujibu wa sharia.

Mahari ni alama ya mapenzi na heshima, si kumnunua mwanamke kwa mali.

(b) Toa sababu tatu za mwanamke wa Kiislamu aliyefiwa na mumewe kukaa Eda.

Ni kipindi cha kuheshimu kumbukumbu ya ndoa na mume aliyefia.

Ni muda wa kujua kama mwanamke ni mjamzito ili kuhakikisha nasaba sahihi ya mtoto.

Ni muda wa mwanamke kupumzika kisaikolojia kabla ya kuingia katika ndoa nyingine.

5. (a) Tathmini faida tatu walizopata Waislamu baada ya matokeo ya vita ya Badr.

Waislamu walipata ushindi mkubwa uliowaongezea nguvu na heshima mbele ya maadui wao.

Walijipatia ngawira na mali kutoka kwa maadui waliokuwa wamewashambulia.

Walijenga mshikamano na imani zaidi kwa Mwenyezi Mungu kuwa Yeye ndiye mtekelezaji wa ushindi.

(b) Linganisha vitimbi vitatu vya wanafiki wa Madina waliomfanyia Mtume Muhammad (S.A.W) na vile wanavyowafanyia Waislamu wa leo.

Wanafiki wa Madina walitumia uongo na uzushi dhidi ya Mtume, vivyo hivyo leo Waislamu huzushiwa mambo mabaya.

Walihujumu mshikamano wa Waislamu kwa kugawa umoja wao, vivyo hivyo leo maadui wa Uislamu hutumia mgawanyiko kudhoofisha umma.

Walijifanya Waislamu ili kupata faida, vivyo hivyo leo baadhi ya wanafiki hujifanya Waislamu ili kupata manufaa ya kidunia.

6. (a) Bainisha lengo la kuumbwa kwa mwanadamu.

Kuabudu na kumtii Mwenyezi Mungu pekee.

Kuwa khalifa duniani kwa kusimamia uadilifu na maendeleo.

(b) Kwa kutumia hoja mbili, onesha tofauti kati ya mwanadamu na mnyama.

Mwanadamu ana akili ya kufikiri na kutofautisha mema na mabaya, wakati mnyama hana.

Mwanadamu ana dini na ibada, lakini mnyama hana mfumo wa kumwabudu Mungu.

7. Tumia hoja mbili kufafanua mgawanyo wa haki za Mwenyezi Mungu (S.W) kwa mujibu wa Uislamu.

Haki ya kwanza ni kuabudiwa bila kushirikishwa na chochote.

Haki ya pili ni kutii amri zake na kuepuka makatazo yake.

8. Chunguza ishara tatu zilizowaongoza Waislamu kumchagua Abubakar (R.A) kuwa Khalifa wa kwanza baada ya kutawafu Mtume (S.A.W).

Abubakar alikuwa miongoni mwa maswahaba waliokuwa karibu zaidi na Mtume.

Aliongoza swala wakati Mtume alipokuwa mgonjwa, ikawa ishara ya uongozi wake.

Alikuwa na heshima kubwa na kukubalika miongoni mwa Waislamu wote.

9. Bainisha changamoto nne zinazosasababisha kutoonekana kwa matokeo ya ibada ya Hijja.

Changamoto ya kwanza ni kwamba baadhi ya mahujaji hufanya Hijja kama desturi au utalii badala ya ibada, hivyo hurudi bila kubadilika kiroho wala kimaadili.

Changamoto ya pili ni kutokuwa na uelewa wa kina kuhusu siri na maana ya Hijja. Wengine hufanya ibada kwa mazoea tu bila kuelewa mafundisho yaliyomo, hali inayosababisha ibada isibadilishe maisha yao.

Changamoto ya tatu ni kwamba baadhi ya mahujaji wanapomaliza Hijja hurudia makosa na madhambi yale yale waliyokuwa wakifanya kabla ya safari, hivyo matokeo chanya ya ibada hayaonekani katika maisha yao.

Changamoto ya nne ni changamoto za kimazingira na kijamii, kama vile marafiki wabaya au mazingira mabovu ya kimaisha ambayo huwafanya mahujaji washindwe kudumisha mafunzo waliyopata wakati wa Hijja.

10. Fafanua vigezo vinne vinavyotumika kubaini tofauti kati ya sura za Quran zilizoteremshwa Madinah.

Kigezo cha kwanza ni urefu wa aya. Mara nyingi sura zilizoteremshwa Madinah huwa na aya ndefu zinazohusu sheria, hukumu na taratibu za kijamii na kisiasa.

Kigezo cha pili ni mada kuu. Sura za Madinah mara nyingi huzungumzia maisha ya Waislamu katika jamii, sheria za ndoa, urithi, jihad, na masuala ya uongozi wa Kiislamu.

Kigezo cha tatu ni mtindo wa uandishi. Sura za Madinah zinaelezea kwa kina na kwa maelezo marefu tofauti na zile za Makkah ambazo mara nyingi huwa fupi na zenye msisitizo wa msingi wa imani.

Kigezo cha nne ni hadhira inayolengwa. Sura za Madinah zinahutubia zaidi Waislamu kama umma unaoishi pamoja na changamoto za kijamii, wakati sura za Makkah zinahutubia zaidi watu wa kikafiri na kusisitiza tauhidi.

11. Miongoni mwa upotofu wa wazi katika Dini ya Uislamu ni kukataa nasfi ya Hadithi za Mtume (S.A.W) kama msingi mkuu wa sheria. Bainisha udhaifu wa hoja tatu za wapinzani wa msingi huo.

Hoja ya kwanza ya wapinzani ni kudai kwamba Quran pekee inatosha bila Hadithi. Udhaifu wake ni kwamba Quran yenyewe imeamrisha kumtii Mtume na kufuata mafunzo yake, hivyo bila Hadithi baadhi ya hukumu haziwezi kutekelezwa ipasavyo.

Hoja ya pili ni kudai kwamba Hadithi nyingi zimezushwa na hivyo si salama kufuata. Udhaifu wake ni kwamba Waislamu waliweka mfumo madhubuti wa Isnad (msururu wa wapokezi) na elimu ya Hadithi ambayo iliwezesha kuchuja Hadithi sahihi na dhaifu.

Hoja ya tatu ni kudai kwamba Hadithi zina utata na tofauti. Udhaifu wake ni kwamba tofauti hizo hutokana na mazingira au hali tofauti zilizotokea wakati Mtume alipozungumza, na wanazuoni walifafanua kwa kina namna ya kuelewa tofauti hizo kwa mujibu wa masharti ya sharia.